

«ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει» ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ``Θεατρικής Παιδείας``

«Γνωριμία με Θεατρικά Έργα»
ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δημήτρης Κοντοδήμος, Ηθοποιός, Σκηνοθέτης.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ 1η

« Αντιγόνη» του Σοφοκλή

Μετά τη μονομαχία του Πολυνίκη και του Ετεοκλή, των παιδιών του Οιδίποδα στην έβδομη πύλη των Θηβών και τον αμοιβαίο θάνατό τους, ο Κρέοντας αναλαμβάνει την εξουσία της πόλης. Αποφασίζει αυθαίρετα να ταφεί με τιμές ο Ετεοκλής όπως αρμόζει σε έναν υπερασπιστή της πατρίδας, ενώ ο Πολυνίκης να μείνει άταφος για να τον φάνε τα όρνια, όπως ταιριάζει σε έναν κατακτητή κατά την γνώμη του. Η αλαζονεία του μάλιστα τον κάνει να βάζει σκοπούς και περιπολίες μέχρι να του ανακοινώσουν ότι ο Πολυνίκης φαγώθηκε από τα όρνια.

Η Αντιγόνη, τραγική αδελφή των σκοτωμένων και νοιώθοντας την άδικη απόφαση, παρακούει τον νόμο αδιαφορώντας για τις συνέπειες και αποφασίζει να θάψει τον νεκρό αδελφό της Πολυνίκη. Καλεί την αδελφή της Ισμήνη να την βοηθήσει, όμως της αρνείται την βοήθειά της και προσπαθεί να την μεταπείσει. Η Αντιγόνη θάβει τον νεκρό αδελφό της. Οι φύλακες στην περιπολία τους ανακαλύπτουν ότι το σώμα του νεκρού είναι θαμμένο και το ανακοινώνουν στον Κρέοντα. Ο Κρέοντας με απόφασή του, ξεθάβει το σώμα του νεκρού, ενώ βάζει κρυφούς φύλακες να βλέπουν ποιος παραβίασε την εντολή του και βγάζει ανακοίνωση ότι ο παραβάτης θα τιμωρηθεί με θάνατο.

Η Αντιγόνη αψηφώντας τις εντολές του Κρέοντα θάβει για δεύτερη φορά τον αδελφό της, αλλά συλλαμβάνεται. Ο Κρέοντας ασυλλόγιστα εκτελεί την ποινή που είχε ορίσει. Μάταια ο γιός του Αίμωνας προσπαθεί να τον μεταπείσει. Ασυγκίνητος και ανένδοτος διατάζει να θάψουν την Αντιγόνη ζωντανή σε υγρή σπηλιά. Ο Αίμωνας που τρέφει δυνατά συναισθήματα για την Αντιγόνη, αυτοκτονεί μπροστά στον τάφο της. Την διπλή αυτή συμφορά ακολουθεί και τρίτη, η Ευρυδίκη μητέρα του Αίμωνα, πληροφορείται τον άδικο χαμό του παιδιού της και απαγχονίζεται. Ο Κρέοντας στο τέλος θύμα και θύτης μετανιώνει για την αλαζονική απόφασή του, θρηνεί για τον αφανισμό της οικογένειάς του και φτάνει μέχρι την παραφροσύνη.

Η Αντιγόνη είναι το δεύτερο πιθανόν σε αρχαιότητα δράμα από τα έργα που σώζονται. Διδάχτηκε το 441-442π.Χ. Ο Σοφοκλής φέρνει στην επιφάνεια

νεια την σύγκρουση δυο προσωπικοτήτων, με διαφορετικές θεμελιώδεις ηθικές αρχές. Η συμβιβασμένη και ενταγμένη Ισμήνη όπως αναφέραμε αντιπροσωπεύει τις προσωπικότητες των ανθρώπων που εντάσσονται κάτω από την επιβολή ανθρωπίνων νόμων χωρίς κρίση και διάκριση, δημιουργώντας ηθική συστολή μέσα από τα όρια που ορίζει ο ανθρωπίνος νους.

Η Αντιγόνη αντιπροσωπεύει τις προσωπικότητες των ανθρώπων που ξεπερνούν τα όρια του ανθρωπίνου νου. Και οι νόμοι που ακολουθούν θεσπίζονται και θεμελιώνονται από την θεϊκή τυπική άτυπη διαμόρφωση της ζωής. Άλλωστε το λέει ξεκάθαρα και η ίδια. Εγώ προτιμώ να τα έχω καλά περισσότερο με αυτούς που αιώνια θα είμαι μαζί τους, παρά με σας εδώ πάνω.

Ο Σοφοκλής χρησιμοποιεί την προσωπικότητα της Αντιγόνης για να αφυπνίσει τις συνειδήσεις των ανθρώπων απέναντι στην λανθασμένη και αυταρχική συμπεριφορά του Κρέοντα. Καταφέρνει στον υπέρτατο βαθμό το επιθυμητό αποτέλεσμα αφού συντελεί σε αυτό και η γυναικεία φύση της Αντιγόνης.

Το να προβάλλει αντίσταση στην εξουσία κάποιος για εκείνη την εποχή ήταν τρομερό επίτευγμα, αν μη τι άλλο γυναίκα. Θέλοντας όμως να κρατήσει τα επιθυμητά πλαίσια για την εποχή, θανατώνει την Αντιγόνη, την τιμωρεί που ύψωσε το ανάστημά της, ενώ σε δεύτερη φάση την δικαιώνει, με την τριπλή συμφορά που υπέστη ο Κρέοντας.

Ο θρησκευόμενος, αλλά ελεύθερος σαν πνεύμα Σοφοκλής, παροτρύνει το κοινό να κατανοήσει όπως και ο Αισχύλος ότι η θεϊκή δικαίωση απέναντι στην ύβρι, την ανηθικότητα, την μη πνευματικότητα, την έλλειψη ουσιαστικής δημοκρατίας, έτσι και αλλιώς θα έρθει. Η Αντιγόνη για μας είναι μια διδαχή και ένα πρότυπο που μας καθοδηγεί να δημιουργήσουμε ακόμα και σήμερα σωστή κρίση απέναντι στην ανθρώπινη εξουσία